

Tatovi koles

(Odlomek)

Milan
Kleč

Torej poroka. Tega v življenju še nisem storil in bil sem prijetno vznemirjen. Stopiti sva nameravala v matični urad in urediti z dokumenti in temi rečmi, kjer pa se začnejo dogajati zgodbe z bicikli. Namreč nekaj dni po tistem, ko sva omenila poroko, jaz sedaj niti ne vem, če sva to komu sploh naznanila, zares ne morem zatrditi, toda dvomim, močno dvomim, torej prav ta poroka je iztočnica, da se vrnem k biciklom.

Bicikel so mi nekaj dni po tistem ukradli. Moje kolo so mi ukradli, bicikel, njegovo osebno izkaznico sem že popisal, ukradli so mi bicikel, s katerim sem se peljal iz prvega resnejšega ljubezenskega sestanka in imel potem tisti znameniti pripetljaj z miličniki, tisto kolo so mi ukradli. Ampak to se sploh ni pripetilo prvič, zato se moram v naslednjem poglavju spustiti v prvo tovrstno nezaslišano krajo. Prehajam torej na tatvine koles.

In sedaj se bom posvetil kolesom oziroma svojemu biciklu, čeprav je popolnoma razumljivo, da tudi mojega bicikla brez drugih ne bi bilo. Govorim o svoji navezanosti nanj. Dotakniti se moram prve kraje, ko sem bil še rosen deček, in saj ne vem, kdaj bom drugačen, ko sem pač doživel to spoznanje, kako ni dovolj, da do bicikla prideš in so vse težave v zvezi s tem rešene, ampak kot sem spoznaval življenje, tako sem se hkrati tudi učil, kako ni nič stalnega ali trajnega, ker jaz nisem prišel kar tako do bicikla. Podarila mi ga je mati, za to sem moral napolniti določena leta in še nekaj je: moral sem se naučiti bicikel tudi voziti. Sem pa prešel na kolo iz skiroja, ki ga prav tako ne bom nikoli pozabil, in kako žal mi je, da mi je izginil. Pozanimal sem se že pri očetu, če morda ve, kje se je zataknil, ker sem se bal, da je ušel samo iz mojega spomina, toda, žal, je pobegnil tudi iz njegovega. Prav tako tudi iz materinega. To se mi je zdelo nekaj čudnega. Celo nekaj posebnega. Ker je zanimivo, da cela družina pozabi na skiro, ki sem mu sicer posvečal toliko pozornosti. Kako sem mu mazal ležaje, tudi njega sem kdaj pa kdaj prislonil, lesen je bil, in ga občudoval, kot sem kasneje občudoval lepe ženske. Če naredim že to primerjavo, ki pa je zame najbližja in zato nikakor ne pomeni, da je tudi dobra. No, doba skiroja je prešla počasi in zlagoma na bicikel in te prve ali poskusne vožnje so se dogajale na nedeljskih izletih, ko sta mati in oče posadila mene in mojega starejšega brata na bicikla, pa smo se zapeljali na bližnje travnike in poleti tudi na kopanje k reki, ki v nobenem kraju ni preveč oddaljena. Mene je vozil oče, brata, po vsem sodeč, mati, ne vem, kako sta si razdelila ti vlogi, in če sem že to omenil, potem mislim, da sem bil jaz pač očetov ljubljencek. Toda ni moj namen, da bi v tej pisariji razkrival odnose v naši družini. Naj ostane pri tem, da smo hodili na nedeljske izlete in da je naša družinica delovala urejeno. Moj oče je imel moško kolo, takrat je bilo to še ločeno, mati pa je imela tisto moje kolo in je bilo seveda žensko in takrat se je ta svet vrtel očitno tako, da bi bilo morda nekaj nezaslišanega, če bi oče in mati

zamenjala bicikla. Skratka, takrat je bil moški še moški in prav tako je bila ženska še ženska. Oba pa sta imela privita takšna sedeža. Moj oče kar na tistem kovinskem drogu, potem pa so bili še takšni nastavki za noge. Sem pa občudoval pri očetu njegovo sprednjo luč, ki je tudi nikoli ne bom pozabil. Takšen gumbek je imela na vrhu, s katerim si jo lahko ugašal ali pa celo zasenčil, če se seveda ne motim, kar pa tudi ne bo hudo, kajti tako globoko se ne morem pogrezniti v mladost, vem pa, da se je s tisto lučjo nekaj dogajalo. Jaz sem kar naprej vrtel tisti gumbek, oče pa se je že takrat kar naprej jezil, kar pa je nenazadnje prišlo prav obema. In tako smo se vozili in tako sem rasel in nekako dorasel, da sem se lahko povzpel na sedež in da so se mi počasi približale noge pedalom. Kot da bi mi zato rasle in ni bil več daleč trenutek, ko sem speljal. Naučil sem se, mislim, voziti bicikel. Predvidevam, da sem takrat opustil skiro, od katerega se poslavljam tudi v tem trenutku, saj ga ne bom več omenjal. Pozdravljen, skiro, in tako je počasi, saj mati razen nedeljskih izletov ni potrebovala bicikla, prihajal v mojo last. Prišel sem do bicikla. Bil mi je kot pisan na kožo. Mati mi je izročila tudi izkaznico in predstavljate si, da je bil to slovesen trenutek. Postal sem kolesar. In kolo sem počasi tako dobro obvladoval, da sem se počutil na njem kot doma. Nekako tako je vse to šlo, ker hočem biti čimbolj kratek in sem začel te vrstice pisati predvsem zaradi tega, da bi najavil, kako so mi bicikel prvič ukradli. Nič posebnega ni bilo in v povezavi z nobeno posebno stvarjo. Ne vem, niti kje sem bil, morda pri prijatelju, in ko sem se hotel odpeljati, sem izbuljil oči. Bicikla ni bilo in prekleto. Vse skupaj je bilo nezaslišano in zato nepopisno in zopet moram malo omeniti očeta in s tem svojo družino, saj se je nepopisno jezil, kot da bi bil jaz malomaren, ampak kolo sem imel zaklenjeno in celo že takrat priklenjeno s tisto številčnico, tako da je bila sleherna moja nepozornost daleč stran od resnice. Kolo so mi preprosto ukradli in moral sem peš domov in nič kaj prijetna pot ni bila. Premišljeval sem, kako bi to utajil, in tudi ugotovil, kako nikakor ne znam lagati, saj sem pri priči naznanil dogodek. Bilo je mučno in takrat sem začel spoznavati, kako grenka zadeva je to življenje. Kot da bi presedlal tudi na kolo življenja, če že govorim o biciklih. In me nič ne briga, če sem se začel tako oblikovati. In kaj naj še rečem? Stvar se je preprosto končala, kar pa tudi to ni čisto tako, kakor se bo sproti izkazalo. Rešila me je izkaznica o biciklu. Oče je odšel na policijo, prijavil krajo in nekega lepega jutra je pozvonil miličnik. Moje kolo so našli. Težave bi nastopile, če bi ne imel te izkaznice, ki jo zopet vlečem na svetlo. Na nebo bi skočil od veselja. Bicikel sem še bolj vzljubil. Kot da bi ga obudili od mrtvih, kajti poslovil sem se bil od-njega za vse večne čase, potem pa me je čakal ves pokončen in ves moj. Pomiril se je oče, mati mi je bila bolj ob strani, čeprav ne govorim o ravnodušju, zgodbe o biciklih in življenju pa so se dogajale v moji glavi. Predvsem v moji, ker tukaj šva z biciklom na prvem mestu. In če rečem, da je bila to prva kraja, nedolžna kot mladost, ki se je srečno končala, potem že velja obrniti naslednjo stran, ker je več kot razvidno, da so kraje sledile. Pred tem pa še nekaj; če bi bilo res samo to, ker se je obenem v meni dogajala druga zgodba, ki jo povzemam, in potem naj vsakdo razišodi. To prvo so mi

vrivali, ta druga pa me je obsedala. Seveda pa se v nekaterih delih pokrivata. In da jo povzamem. Spoznal sem, da živijo tatovi. Prebirati sem začel knjige, časopise. Zasledoval sem kroniko in nagnil sem se k določenim filmom, kolikor so jih seveda prikazovali, kajti takrat so bile televizije redke. Spoznal sem, kaj se pravi čepeti in stokati, in kako grozno je biti napet in potem prebiti dan in čakati naslednjega, da bi prišlo končno kakšno obvestilo, kako je kaj s kolesom. In kako dolge so lahko ure; v tistih dneh sem spoznal, da so dolge tudi sekunde. Dobro me je tiste dni preizkušalo življenje. Na moj obraz so se zarisale gube. Nobene volje nisem imel in nič mi ne bi bilo pomagalo, če bi bil šel oče v trgovino, kljub temu da seveda ni bilo denarja, in mi kupil nov bicikel. Hotel sem svoj bicikel. Samo tisti bicikel je bil moj, kot se mi je zdelo, da sem tudi jaz njegov, in že takrat sem fantaziral, kako ga je nekdo zaklenil, in prav to hočem izpostaviti, ker sem vedel, da me ima rad, in začaral bi ta svet, če bi le mogel, da bi se lahko pripeljal sam nazaj. Z več verigami so ga morali imeti prikljenjenega in sam velikan ga je moral zakleniti v goro in na moja vprašanja ni takrat še nihče odgovarjal. Kakšen velikan, obstajajo preprosti tatiči, ki sem jim preprosto reče barabe, in vedeli so in mi dali jasno na znanje, da je na tem prekletem svetu le malo mesta za fantaziranje. Jaz pa sem jim govoril in naznanjal: »Kar počakajte, boste že videli!«

In kako sem v kasnejših dnevih, kjer mislim tudi na leta, premišljeval o tej kraji. Miličnike sem imel še vedno za potegavščino. Mene niso zanimali in tako sem bil v bicikel seveda zaljubljen. Potemtakem nisem nič spreminjal mnenja, še vedno sem zatrjeval, da mi je bicikel ukradel velikan, ker moram priznati, kako mi je potem, ko sem zrasel, oče nagajal s tem.

»Kakšen velikan pa ti je ukradel kolo?!« se je muzal.

»Kje pa so velikani!« je hotel biti domiseln.

»Velikani živijo samo v pravljicah!« je hotel biti burkač, in hvaležen sem mu bil, če me je že dražil, da ni spravil na svetlo kakšnih enciklopedij ali kakšnih drugačnih poglavljanj o velikanih. To pa še ne pomeni, da sem bil tega rešen. Moja mati se v to ni vtikala in spoštoval sem jo zaradi tega. Morda pa se je mati obnašala tako, ker je bila privilegirana, saj je bila ona tista, ki mi ga je izročila. In zakaj ga ni prepustila bratu. Na to še vedno ne najdem odgovora. Ali je gojila do mene takšno neznanstvo zaupanje ali kaj, ker ni imela mojih velikanov za izmišljene. Ona ni bila takšna, pa saj kdo bi bolje poznal tisto kolo. Morda je imela to srečo, da ji ga niso nikoli ukradli. Ukradli pa so ga zato njenemu sinu, ki mu je verjela. Klanjam se njenemu spominu. Čisto drugače pa se je obnašal moj starejši brat, če sem se že ustavil pri njem, ki se je zaradi razlike v letih počutil tudi toliko bolj pameten, da mi je postregel z natančno analizo velikanov, čeprav ga seveda ni nihče nič vprašal. Prav premišlujem, če bi bilo smiselno navesti njegove opazke, ali pa jih lahko končno tudi, ker me ne motijo preveč. Nenazadnje pa so lahko samo dobra ilustracija vsega skupaj. Pametno mi je razlagal in prav zares, morda je zato tako zaostal, ker se je ustavil prav pri vprašanju velikanov in kot da bi prav njega tako pomanjšali, da se ni povečal več niti za najmanjši milimeter. Morda, kaj pa jaz vem, šele sedaj razmišljam

o tem, ker jaz sem se začel potem zapirati vase in bolj razumljivo bi bilo, če so me že napadali, kako bi me ustavljali s tem, da si nisem ustvaril nobene bolj določene predstave, kar scenarij morda, ampak jaz sem samo čepeč in ponavljal ter se po drugi strani nisem dal motiti, torej sem bil vseeno neizprosni in nepopustljiv, češ kako mi je kolo ukradel velikan. Kako velika se mi je zdela že takrat ta beseda in vsakdo bi pričakoval, da se mi je kasneje zdela vedno manjša, jaz pa ga lahko takoj ustavim, da se je dogajalo ravno obratno. Velikani so začeli dobivati vedno večji pomen, čeprav to ne pomeni, da sem sleherni dan razmišljal o njih, niti vsako leto in kaj šele da bi se spuščal v trenutke. Torej so mi zamerili, da si nisem izmislil napada iz kraje bicikla, kot bi lahko to dobro naredila otroška domišljija. Velikani so bili, po vsem sodeč, zame dejstvo, toda takšne sem čutil in pri tem naj ostane. Sedaj bom pa že utihnil za mnoga leta, potem ko bom podal še bratovo izjavo, umolknil bom vse do trenutka, ko so mi po dolgih dolgih letih, lahko bi seveda izračunal, torej ko so mi zopet ukradli bicikel. Vmes je preteklo vsaj dvajset let, vsaj toliko in ne pretiravam. Kolesa se mi ni nihče več niti dotaknil in tukaj se moram malo zgroziti nad sabo, saj sem bil do njega večkrat nepazljiv. Kar sram me je, toda če že pišem to kroniko, potem ne smem lagati in moram priznati, kako sem ga včasih puščal celo nezaklenjenega. Vendar mi ga niso ukradli. Bicikel mi je ostal zvest. Vedno me je čakal, ne govorim pa, da mi ni nikoli počila zračnica, se zlomila kakšna špica, pregorela sprednja lučka in tudi zadnja. Bicikel je potrebno pač popravljati. Ni bilo nobeno nebesno ali pravljичno telo. Imel sem ga pač neverjetno rad, če ne že najbolj na tem svetu, saj sva skupaj gor rasla. Sedaj pa podajam še svojega brata: Velikani nastopajo v številnih mitologijah, kot bitja, ki so vladala svetu s svojo divjostjo in močjo pred nastopom bogov. V grški mitologiji so velikani izgubili z bogovi boj za prevlado svetu, ki mu odtlej vladajo olimpijski bogovi. Tudi v nordijski mitologiji so velikani poosebljali človeku sovražne in neprijazne sile. Bržkone so starodavna ljudstva z velikani poosebila nekakšne prastrahove in bojazni pred naravnimi, pogostoma človeku neprijaznimi silami. Odtod najbrž tudi izvirajo številne pravljice in legende, v katerih nastopajo velikani. Velikani se niso smeli ženiti z dekleti, vsakršno zvezo je bilo treba najostreje kaznovati...

In kot sem najavil, sva bila z biciklom nerazdružljiva dolga, dolga leta in k temu nimam kaj dodajati. Dogajanje bom preselil v obdobje, ko sva bila s svojo žensko že zelo daleč in ko so naju samo še dnevi ločili, kot sem že navedel, kdaj bova šla pred matičarja in si tudi tako izjavila, da sva drug za drugega. In kot se sedaj spominjam, sva si takrat že prisegla, torej je bila najina želja že izrečena in sva k najini ljubezni dodala še neznan šepet. In takole so mi nekega dne ukradli bicikel. Zopet sem se bal, da ne bom pripisal kraje kakšni pijani in objestni tolpi, temveč kakšnim nadnaravnim silam. Toda nisem razmišljal o velikanih. To se je zgodilo v prvem primeru, tokrat pa je moralo imeti prste vmes nekaj povsem drugega in nekaj povsem nerazložljivega. In kaj naj bi storil?!

»Prijavil krajo?!

Čakal!«

Toliko pri sebi pa sem že bil, da sem vedel, kako se kolo ne bo pripeljalo samo od sebe k meni domov. Da bi zvonilo po cestah, dokler ne bi pozvonilo pri meni. Nič več ni bilo lepo v našem mestu. Po vsemu sodeč me je prizadelo nekaj krutega in z nestrpnostjo sem pričakoval naslednje dneve, kajti to se ne bi smelo končati samo pri kraji in pri tako preprostem razočaranju. O tem sem bil povsem prepričan. Nikomur drugemu kot zaročenki nisem zaupal, da so mi ga ukradli. Bila mi je edina luč v temi, ki me je tako nenadejano prizadela in se ji ne bi mogel ogniti, tudi če bi hodil z biciklom spat. Tako bi še bolj dražil tatove in podobne zlikovce, ki bi potem prav prežali, da bi si ga prilastili. Ker zopet sem vedel, da ne gre za prvo in niti za drugo. Zanimivo je bilo, da moja punca ni niti z besedico omenila kakšnih miličnikov. Da bi njih nagnali na delo. Spoštoval sem to, zatrjujem pa, da ji nisem do tedaj nikoli omenjal in še takrat ne, kakšno ljubezen imam jaz do koles, kaj šele, da bi se ji izpovedal, kako sem to odkril in sploh da bi kaj napletel o velikanih in da ne bom dolgovezil. Pri tej kraji je bilo najbolj zanimivo to, da mi ga je že čez nekaj dni našla moja ženska, in vse je povedano, če bi samo to tisočkrat ponovil. Tako veselega človeka ta svet še ni videl in naj si zdaj nihče ne misli, kako lahko je opraviti z mano, mislim, končno bi mi ga lahko ženska zmaknila in se potem čez nekaj dni naredila, da ga je našla, in več kot razumljivo bi bilo, da bi me tako nepreklicno dobila. Toda to je bilo nemogoče, saj ona sploh ni vedela za mojo blazno ljubezen do bicikla. Zahvaljeval sem se ne vem komu, da imam takšno srečo, četudi me tisti nekdo, za katerega pa zares nisem vedel, kdo je, torej mu nisem mogel niti žugati, toda zakaj me je tako prekleto preizkušal, pa še te pomisleke sem kaj kmalu ovrgel, ker če ti najde ljubezen ljubezen, je prelepo in sploh ne rečem, koga je lahko vredno.

11. 10. 1991

In kaj naj rečem o naslednjih dneh. Bilo je lepo in preprosto in ne vem, kaj bi lahko še natvezil o tem, toda zares se ni pripetilo nič pretresljivega, in to vse do naslednje kraje bicikla, kot lahko že vsakdo ugotavlja. Nekakšni lopovi očitno niso mirovali. Vsa stvar pa je bila postavljena rahlo na glavo, saj bicikla tokrat niso ukradli meni, temveč moji punc. Počutil sem se zopet, kot da bi mi vzeli kos telesa, in če sem bil vseeno še kanček dvomljivca, si tokrat zares nisem upal pomisliti, da bi ga punca zaradi česarkoli skrila. Ker obstaja še dejstvo, kajti bila sva v njenem stanovanju in počutil sem se krivega, ko sva nekaj razčiščevala, skorajda sva se prepirala in priznati moram, da sem bil jaz zoprni in da sva se zaradi tega predolgo zadrževala v tistem stanovanju, ki sva ga nameravala skupaj naseliti. Bilo je prazno in potrebno bi ga bilo začeti opremljati, toda to ni niti malo pomembno. Takole sva se prepirala, pozno je že bilo, punca se je odpravljala domov, jaz pa k svojim staršem. In potem, ko sva prišla z dvigalom v pritličje, sem zazijal. Moj bicikel je stal na svojem mestu, njenega pa ni bilo in zopet sem se lahko neumno oziral naokrog. Izredno me je prizadelo. Dobesedno zrak mi je vzelo iz pljuč. Opotekel sem se in moral sem se nasloniti. Postal mi je

resnično slabo. Kot da bi zagledal nekakšno pošast, ki je prežala name. V glavi se mi je vrtelo. Tisto nejasno je začelo postajati bolj izrazito, toda to spet ni bil noben velikan, ampak ravno obratno. Bilo pa je kot kakšen spaček, da sem se moral usesti. Punca me je komajda spravila k sebi. Kot grozne sanje je bilo vse skupaj. Bil pa sem seveda še kako prekleto buden. Nisem vedel, kaj naj bi vse skupaj pomenilo, in nič več mi ni bilo jasno. Od kje spaka?! Saj je bilo že lepše tisto neznano ali pa misel o velikanu, toda takrat se je pojavila spaka. V hipu me je zopet zgrabila vročica in prvič sem začutil tudi neverjeten strah, ki sem se mu moral začeti upirati, ker drugače bi gotovo klonil, in to pred nevidnim in neznanim. Zopet me ni skrbelo kraja, saj se je v meni nemudoma zasidrala misel, da bicikla sploh ne bo problem najti. Kot sem pa rekel, resno so me začele skrbeti druge reči in rajši bi videl, da bi se mi pojavljali v zvezi s krajami biciklov prividi v drugačnem vrstnem redu, toda po drugi strani zopet ne vem, kako bi jo odnesel, ker če bi se mi v mladosti prikazala nekakšna nedoločljiva spaka, saj je bil morda za otroški svet vseeno bolj dobrodošel velikan. Ta spaka pa bi se mi lahko pojavila vsaj ob kraji mojega bicikla, tako pa je metala še bolj senco na vse skupaj. Ker spaka se mi je predstavila za izredno naglasno in tako tudi odvratno, da ne vem, kako sem zbral.

»Ti pojdi gor, najkasneje čez pol ure pa se vrnem z biciklom!« sem dokaj besen naznanil.

In vsakdo vsaj toliko priseben si že lahko misli, kako je bilo po drugi strani to nekaj neverjetnega, ker je bilo moje obnašanje malodane noro, vendar jaz sem že mislil na nekaj drugega. Če bi mi namreč dejansko uspelo najti bicikel, v čemer pa nikakor nisem dvomil, potem bi bilo več kot pribito, kako bi do konca svojega življenja določil odnos s svojo žensko. In tako sem se znašel, niti ne bom rekel, sam ne vem kako, pred kinoteko. Bicikel moje punce je bil parkiran na stojalu za bicikle. Bil je nezaklenjen in niti malo nisem bil presenečen ali pa da bi imel svoje dejanje za kakšen podvig. Kolo je bilo na svojem mestu, bi lahko rekel. Tista spaka je izginila, bicikel sem našel, in kot podatek naj navedem še naslednje dejstvo, kajti od tega trenutka bom omenjal izključno stvari, ki so potrjevale moje domneve. Čisto naključno sem se ozrl na spored kinoteke, kot da bi nekaj slutil, pa tudi že dolgo nisem bil v kinu in kolena so se mi zatresla. Povsem jasno sem razbral naslov *Tatovi koles*. Zopet sem klecnil in odprla so se mi usta, potem pa sem že preverjal, kdaj bo na sporedu in takoj ugotovil, da sem ga zamudil, saj so ga vrteli točno tisti dan, torej takrat, ko so ukradli kolo moji puncici. Vse se je ujemalo. Jaz sem bil kriv, prepir sem zanetil, drugače bi se odpravila domov že pred polnočjo in tatvina ali kako bi označil to dejanje, bi se sploh ne bila pripetila. Na nekoga sem postajal zopet jezen. Kot da bi mi hotel nekaj pokazati in še marsikaj sem si obetal od življenja. In ali je kaj lepšega? Mislim, moja punca mi je našla bicikel in jaz sem svoji puncici našel njeno ukradeno kolo. Zares ne vem, če je sploh lahko kaj lepšega. In kdo mi lahko reče, da ni to posebna milost, zares pa si nisem mogel niti predstavljati, kdo mi jo izkazuje. V glavi pa se mi je že odvijal film *Tatovi koles*, ki ga do tedaj še nisem imel prilike videti, toda zadal sem si, da bom

od tistega trenutka budno spremljal napovedi kinoteke, ker sem vedel, da je vsake toliko časa na programu, kot so vsake toliko časa na programu tudi drugi filmi. Ta naslov mi je bil namreč še kako prekleto blizu in vsakdo si lahko predstavlja, kako me je mučil.

»Točen si,« mi je priznala punca. Nič drugega ni rekla. Vesel sem bil, da ni počela kakšnega povsem nepotrebnega cirkusa. In kaj sem še storil. Zelo preprosto sem se pozanimal, če je ona morda že gledala Tatove koles. Zanikala je, vedela pa je že tudi ona, da je nastala med nama tudi s pomočjo biciklov nerazdružljiva ljubezen in blazno, kot se že to sliši, toda jaz sem se bal, kar pa nisem hotel izreči, torej da je v vse skupaj vpleten še kdo tretji, k vsemu skupaj pa sem dodal tudi tisto znamenito izjavo miličnika, ki me je hladno ustavil, češ da imam več mater. Nisem vedel, kaj se je dogajalo, zato sem molčal, kar pa ne pomeni, da niso bili pogovori v meni izredno glasni. In koliko reči je bilo kar naenkrat na kupu. Povezave pa nisem našel nobene. In če sem se še bolj trudil, prav vse pa se je dotikalo biciklov. Ampak vse je bilo tako neoprijemljivo in edino, kar je bilo dokazljivo, je bilo dejstvo, da sva si s punco drug drugemu našla izgubljena kolesa in kaj morem, če sem se tega vseeno potihem bal, ker sem slutil, da ne bo ostalo samo pri tem. Tega dela ne morem drugače zaključiti.

Zdaj sem pa že tik pred poroko, da določim in opredelim potek dogajanja. Drugače pa tudi temu ne bi dodajal kakšnih detajlov, ker zopet poudarjam: v teh spisih govorim izključno o biciklih in zopet smo tukaj. Če bi preveril koledarje in primerjal posamezne datume, potem bi lahko navedel povsem natančno dan, kō so mi zopet ukradli kolo in ko je v moje življenje znova zazevala brezupna tema. Ženska se je vidno ustrašila in poznala je mojo trmo. V zraku je visela poroka, ker ji je bilo očitno povsem jasno, da brez bicikla ne bo nič. Veljalo pa je pravilo, čeprav nenapisano, da mi ga tokrat ne bo našla, tudi obnašala se ni tako in rad sem jo imel zaradi tega, ker zakaj bi se zaletavala z glavo. Nekaterere reči so pač neponovljive. Druga stvar je bila tudi, da se niti jaz nisem nameraval nekam napotiti in kako bi me moralo kolo čakati na točno določenem mestu. Obetal sem si velikanske zadrege in veliko sitnosti in nisem se motil. Tedaj se je v resnici šele začela polomija okrog mojega bicikla. Ta kraja se mi je zdela najbolj usodna. Pa niti fotografije bicikla nisem imel, bi me lahko nekdo zafrkaval, ko bi me nagovarjal, če sem se vsaj pripravil za kaj podobnega. Ne, jaz nisem računal s tem, in neumen bi bil, če bi bil. Bicikel sem hotel imeti in nobenih njegovih nadomestkov, imel sem njegovo izkaznico in nobenega, na primer, njegovega ventilčka v žepu, da bi ga stiskal v pesti, in bi mi tako prinašal lahko kakšno srečo, ki me pa na ta način nikakor ni zanimala. Ja, nekako tako je bilo. Groza na moji strani, groza na nevestini strani in ogenj se je netil. Nekaj se bo pripetilo...

— — —

Naslednji dnevi so bili seveda zopet zapisani brezmejni žalosti, o kateri pa je tudi že preveč zapisov, zato nimam jaz tukaj kaj dodajati in v takšnem

stanju sem lepega večera prižgal televizijo. To nisem storil z nobeno mislijo in kaj šele, da bi kaj naklepal, češ da bi lahko na ta način našel svoje izgubljeno kolo. To sem odpisal, bilo pa je zanimivo. Najprej so bila na programu poročila. Postal sem pozoren, ker sem opazil, da je skoraj v sleherni vesti prisotno kakšno kolo. In strahovito sem se ustrašil, da me je kar v glavi zapeklo. Ker kaj hitro bi se lahko pripetilo, da bi spremljal samo še bicikle in nič drugega na tem svetu, kar pa gotovo ne bi ostalo pri tem, saj sem prepričan, da bi začel na ta način tudi prej ali slej neumorno iskati svojega, četudi sem se zavedal, da bi bila kakšna takšna predebela. In težko meni in tudi tistim, ki bi bili z mano, ker sem dejansko videl izključno bicikle in kot da bi bil do tedaj tako zatopljen v svojega, da drugih sploh nisem opazil. Moram pa se na tem mestu tudi prekiniti, saj moram k vsemu dodati, da se nikakor nisem umikal pred odgovornostjo ali pa da bi se začel lagati in tolažiti, kako je na tem svetu še tisoč drugih koles. Kot sem si včasih poskušal pomagati po kakšnem ljubezenskem razočaranju. Morda je zares tisoč žensk, nič ne rečem, tudi koles je več kot tisoč, in vsakdo ve kaj mi leži na koncu jezika. Vedel sem tudi, da bi drago plačal, če bi se skušal tako tolažiti. Drugi bicikli so me samo neverjetno ljubeče spominjali na mojega. To je bila zares ljubezen in malo sem se tudi ustrašil svoje domišljije, ker le kam bi me lahko zapeljala. Nisem pa hotel televizije ugasniti, ker sem natančno vedel, da bi bila prva stvar, ko bi jo zopet prižgal, torej da bi zopet zagledal kakšen bicikel. In takšen sem težko počel tudi kaj drugega in kaj šele, da bi se odpravil na kakšen sprehod, ki bi mi dobro del, saj sem vedel, koliko koles je šele na ulicah. Zares se mi je črno pisalo in nič kaj prijetnega si nisem obetal od naslednjih dni. Spraševal sem se tudi, zakaj ničesar ne ukrenem in zbal sem se, da me je morda tisti uspeli poskus, ko sem ne tako preprosto našel bicikel svoje punce, čisto izpraznil. Ker prav zares. Kar naprej sem se spraševal, če sem zato opustil sleherni poskus. Saj nisem vedel, toda zares sem se začel kar tresti, ko sem samo pomislil, in tako v trenutku preletel tisto iskanje, ki bi se lahko končalo tudi brez uspeha. Prav zbrati sem se moral, kar pa ni bilo tako lahko, ker sem kar kipel od nekakšne nestrpnosti. Domišljija je hudobno ždela v meni in me glodala. Predstavljal sem si, kako zagledam bicikel na primer v kakšnem filmu. Kako bi ga lahko vozil glavni junak ali pa ... saj se sploh ne upam naštevati, na dlani pa je bilo, da bi se odpravil čez hribe in doline na kraj snemanja, ker lahko bi ga zalotil tudi v kakšnem tujem filmu. Ali pa v reportaži. Lahko bi ga opazil v kakšni politični drami in potem bi kaj razkrinkal. Uporabljala bi ga lahko tudi kakšna porno zvezda, kar sploh ne bi bilo slabo. In tako naprej in nazaj, saj ne rečem, da ni bilo takole prijetno sanjariti, vendar to bi se zopet dogajalo izključno na papirju, jaz pa nisem hotel, da bi začel z izgubo svojega bicikla tako obračunavati. Da bi začel to trpljenje popisovati in si izmišljal cel kup zgodbic, ki bi imele en sam skupen naslov. Seveda bi bil Lov za izgubljenim kolesom. Da, pri tako nemogočih mislih sem se zalotil in po dolgem času sem tudi s punco spregovoril o svojem delu. Nakazal sem ji svoje bojzani in razumela me je. Ne, tega si nisem dovolil, čeprav bi se sedaj že lahko, ker je stvar že daleč za

mano. Zato pa podajam vse tako izrazito okorno in malodane kot podatke, da ja v zvezi z bicikli ne bi zdrknil na noben način v literaturo. Mislim, da se razumemo. Ker to se mi upira tudi zdaj, ko tole beležim, kar pa se mi dogaja že zaradi drugih reči. Toda pojdemo po vrsti. Takrat sem se torej odločno streznil, ker sem vedel, da se moram vzeti v roke, in hvala bogu, da je moja punca preusmerila mojo pozornost na Tatove koles. Ker samo pogledajte, kako bi mi lahko delovala domišljija. Prav gotovo bi lahko pomislil, če bi se na primer ujemali vsaj letnici snemanja in letnica, ko so meni ukradli kolo, da ga bom kar tam našel, še sreča pa je bila, da so tisti film posneli že davno. In zopet me je iz tega rešila moja dobra ženska, češ da imava končno nekaj prijateljev, ki študirajo na tisti igralski akademiji in da je že slišala, hvaležen sem ji bil za ta podatek, torej da lahko oni na svojo željo pospešijo predvajanje kakšnega filma. Odlično, in zadevo sem imel za urejeno, kljub temu da mi je bilo zoprno tečnariti. In kaj je bilo v tistih trenutkih primernejšega, če sem si hotel ozdraviti zdravo pamet, kot pa to, da bi si končno ogledal film s tem pomenljivim naslovom. Moja punca je zvrstala celo leksikon in me opremila z osnovnimi podatki. Dobro, zares dobro, da so film snemali že pred toliko leti, ker, kakor sem lahko ocenil iz skromnega opisa, mi je bil ta zares posnet na kožo. In da se vrnem k svojemu biciklu. Kar se njega tiče, zares še nisem vedel, kaj naj storim. Za zdaj pa sem se hotel otresti reči, ki sem jih opisal, in mislim, da sem to kar dobro počel.

Tatovi koles. Film. Kako pretresljiv naslov. Kot da bi vedel vse o njem in tukaj bi težko kaj zgrešil. Nagovoril sem prijatelje, da so spodbudili projekcijo, za kar pa sploh ni bilo nobenih težav, saj so bili celo presenečeni, kako zlahka jim je šla ta usluga izpod rok. So bili pač na dobrem glasu in očitno tudi film. Še spored sem si oskrbel, in to kinotečnega. Kolikokrat sem ga odprl in preveril najavo. Takoj v soboto sem pohitel pred kinoteko in ujel trenutek, ko so napovedovali filme za naslednji teden. Bil sem neposredno prisoten, ko so vpeli na oglasno desko Tatove koles. Italijanski črnobel film... Ta in ta režiser, znal sem že vse na pamet, in kako sem užival, ko je biljeterka izobešala napise. Prav pod roke sem ji gledal, da nisem mogel ostati neopažen.

»Kaj pa vas tako zanima,« me je nagovorila.

»Tatovi koles,« sem ji priznal, saj to ni bila nobena skrivnost.

»Tatovi koles?« se je zamislila, kot da bi mi hotela kaj svetovati, in zares je pripomnila, kako moram priti že zgodaj po karto. Vsaj uro pred prvo predstavo.

Kar ustrašil sem se. Ne, brez karte nisem smel ostati in pripravljen sem se bil postaviti pred blagajno že nekaj ur pred prvo predstavo. Tista biljeterka pa je še kar nekaj premišljevala, saj ni nadaljevala z obešanjem naslovov. In potem je še nekaj rekla.

»A ni to tisti film, seveda, ja, ja, priskrbi si karto. To je ta film, ki ima vedno za zadnjo predstavo celo dvorano rezervirano.«

»Kaj?!« sem se ovedel, da se pogovarjam s resničnim človekom, ki mi hoče pomagati, da se mi ne bi pripetilo po vsem, ko sem takole godrnjal okrog prijateljev, ker kaj lahko bi ostal brez karte.

»Kako celo dvorano?« sem počasi urejal misli in se zazrl v gospodično.

»Jaz ne vem, je rekla,« ampak skorajda prepričana sem, da prav za ta film en gospod vedno kupi za zadnjo predstavo vse karte. Celo dvorano.«

»Kako?« sem bil nestrpen.

»Ja, jaz ne vem, mi prodajamo karte in nikoli ni bilo omejeno, koliko jih lahko kupiš.«

Vedel sem, da zna biti v kinoteki naval, toda kaj takšnega sem prvič slišal. Tudi jaz sem ostal že praznih rok, še posebej, če sem se pred prodajnim okenčkom znašel tik pred začetkom. To sploh ne bi bilo nič čudnega, ampak povsem nerazumljivo mi je bilo, da si kdo kupi za določen film kar celo dvorano, ki ima toliko in toliko sedežev.

»Menda so celo v dogovoru z njim in njemu sploh ni potrebno osebno po karte. Javijo mu, potem pa se pripelje. Skorajda prepričana sem, da gre za Tatove koles.«

Zijal sem in jo debelo gledal, da se me je kar malo ustrašila in je zato pohitela k delu. Pano za tedenski spored je bil kmalu izobešen. Pozdravila sva se, ko sem jaz že jecljal in tako ponavljal naslov, ki je seveda izstopal od drugih.

Kdo je ta gospod? mi je vrelo po glavi. Zakaj celo dvorano? In zakaj prav ta film!? Ta človek, ta možakar, se je brez posebnega razmišljanja v meni izoblikovala podoba, ta človek mi je sorodna duša in ta je moral doživeti ali pa še doživlja pekel v zvezi s kolesi. Ker jaz sem že nakazoval, kako bi lahko sanjaril in vključil v svoje življenje fantazijo in pisalno mašino, to pa je počel očitno pred mano že nekdo, in to nihče drug, kot možakar, na katerega me je opozorila biljerterka. Nisem se pa počutil, da bi kdo drug vdrl v moj svet, ker tudi nisem vedel, kakšna je njegova izkušnja, da mora biti takole sam med vsemi stoli zaprt v dvorani in gledati ta film. Ker ta film je na sporedu nekajkrat na leto, in če je gospod toliko star, kakor se je dalo razbrati iz ust gospodične, potem si je moral ogledati Tatove koles že ničkolikokrat.

Zopet me je zapeklo v glavi in srce mi je začelo izrazito naglo utripati. Tega človeka bi moral srečati in prepričan sem bil, da je najino srečanje neizogibno in morda celo usodno. In kaj sem storil? Takoj sem zavrtel številke prijateljev, če bi mi znali povedati kaj o vsem skupaj. Da, da, vsem se je nekaj svitalo, vsem po vrsti, vendar mi ni znal nihče odgovoriti nič bolj določenega. Skratka, da obstaja neki gospod, skrivnosten, so ga opisali, ki prihaja redno v kinoteko. Da pa ga ni še nihče videl, ker nikogar ni zanimal. Seveda, ker ni bil nihče neposredno prizadet. Kaj pa jaz, sem že dobival krila. Obstajal pa je in nihče, kako malo so se zanimali, nihče tudi ni znal potrditi, da bi prihajal prav na Tatove koles. Torej sem lahko zopet samo upal v verodostojnost biljerterkine ovadbe. Svojo žensko pa sem

naslednje dneve snubil, naj mi prevede tisto o Tatovih koles v vse jezike, ki jih je znala. In prav zanimalo me je, kako na primer izzveni razlaga na primer v nemščini. In bila je rahlo nejevoljna, ko sva že po ne vem kolikokrat listala katalog, ki se je že odprl točno na Tatovih koles. In potem mi je prevajala. Jaz sem si zapomnil prav vse, zato tudi tukaj prilagam tisto nemško obrazložitev filma. Kot sem jo jaz ponavljal. Za oddih.

»Ladri di biciclette (Fahrraddiebe). Italien 1948. 90 min. Regie und Produktion: Vittorio de Sica; Drehbuch: Cesare Zavattini, Oreste Biancoli, Suso Cecchi d'Amico, Adolfo Franci, De Sica nach einer Geschichte von Luigi Martolini; Kamera: Carlo Montuori; Montage: Alessandro Cicognini; mit Lamberto Maggiorani (Der Vater), Lianella Carell (Die Frau), Gino Saltamarenda, Giulio Chiari, Vittori Antonucci.

Antonio, einem arbeitslosen Arbeiter, wird ein Job angeboten, den er jedoch nur antreten kann, wenn er ein Fahrrad hat. Er löst seines von einem Pfandleiher ein; schon an seinem ersten Arbeitstag wird es ihm jedoch gestohlen. Mit seinem kleinen Sohn sucht er am Sonntag erfolglos danach.

Film je bil posnet v revnih rimskih četrtih z naturščiki in je pravi primer neorealizma, zlasti kar zadeva razvoj zgodbe, ki se začne z brezizhodnim položajem. Stroga filmska struktura je hkrati tudi socialna kritika, vendar v bolj umerjenih, malodane romantičnih tonih...

In tako naprej in nazaj. Hočete v še kakšnem drugem jeziku. Poskusite v italijanščini, v materinem jeziku filma in izpadlo vam bo, kar napovedujem, kot da bi delali verze. Tako torej.